

MUZEUM REGIONALNE PTTK W MUSZYNIE

Otwarcia muzeum dokonano w dniu 3.08.1958 roku. Powstało ono dzięki inicjatywie i ogromnemu zaangażowaniu nauczyciela Karola Rojny oraz pracy społecznej młodzieży szkolnej i pomocy mieszkańców Muszyny. Początkowo patronat nad tą placówką sprawowało miejscowe Koło PTTK. W 1968 roku muzeum zostało przejęte przez *Zarząd* Oddziału PTTK w Krynicy. Pierwszym fachowym opiekunem tego obiektu była mgr Agnieszka Bujarska. W okresie jej działalności pozyskano wiele ciekawych eksponatów z dziedziny etnografii i sztuki ludowej. Dzięki jej staraniom powstała również profesjonalnie wykonana ekspozycja historyczna. Stroną plastyczną zajęła się artystka krakowska Teresa Białas-Terakowska. Kolejnym kierownikiem tej placówki była Wiesława Czernieć. Ona to zapoczątkowała organizowanie wystaw zmiennych oraz wieczorów poetyckich. Zajęła się również opracowaniem naukowym zbiorów muzealnych. Jej niezwykle aktywną działalność przerwała śmierć w 1990 roku.

W ostatnich latach szczególny nacisk kładziony jest na powiększenie i uporządkowanie księgozbioru muzealnego. W biblioteczce muzealnej znajdują się między innymi takie pozycje jak: „Na szlakach Łemkowszczyzny” K. Pieradzkiej z 1939 roku, „Starostwo muszyńskie” W. Bembenka z 1914 roku czy ostatni nabytek „Wspomnienia z Krynicy” B. Bebla z 1896 roku.

Muzeum prowadzi zarówno działalność naukową jak i wystawienniczą, w dwóch salach eksponujemy zbiory z dziedziny: etnografii, historii, sztuki ludowej. W sali etnograficznej wystawione są przedmioty używane w życiu codziennym w Muszynie i okolicznych wsiach (naczynia klepkowe i dłubanki, garnki i dzbany gliniane, *narzędzia* do obróbki i przędzenia lnu i wełny) oraz eksponaty obrazujące nie istniejące już w miasteczku rzemiosła takie jak: klocki do druku na płótnie z dawnej farbiarni, koronki klockowe z całym warsztatem z przedwojennej szkoły koronek, tokarnia ręczna i ława do wyrobu kół z warsztatu kołodzieja.

Jedną ze ścian w tej sali zajmuje ekspozycja współczesnej rzeźby ludowej. Miejsowych artystów reprezentują prace: Józefa Citaka z Krynicy, Józefa Sikorskiego, Jana Niewoli i Wita Kmiotowicza z Muszyny, oraz oryginalne i bogate w formie rzeźby i naczynia gliniane wykonane przez Kunegundę Jeżowską i małżeństwo Tylusiów.

Drugą salę tzw. historyczną, zajmuje wystawa fotokopii dokumentów archiwalnych, starych zdjęć, sztychów i drzeworytów obrazujących dzieje Muszyny i dawnego „Kłucza muszyńskiego”, w skład którego wchodziło 35 wsi oraz dwa miasta (Muszyna i Ty lic).

Na pierwszych planszach znajdują się fotokopie pierwszych dokumentów, w jakich pojawiła się nazwa Muszyna a są to: węgierski akt nadania z 1209 roku, dokumenty darowania Muszyny biskupstwu krakowskiemu z 1288 i 1391 roku. W dalszej części ekspozycji rozwinięto między innymi tematy: samodzielnego wojska, jakie istniało w dawnym kluczu (tzw. harnicy), szlaku handlowego, którego komora celna znajdowała się w Muszynie, oraz rozwoju osadnictwa (Łemkowie) i sądownictwa w tym regionie. W sali tej przybliżone są też sylwetki trzech słynnych Polaków, którzy przebywali w Muszynie tj.: Kazimierza Pułaskiego, Jana Kochanowskiego i Jana Matejki.

Przedsiónek muzeum zdobią obrazy olejne i drzeworyty przedstawiające cerkwie z dawnych wsi łemkowskich. Autorką obrazów jest artystka nieprofesjonalna z Krynicy pani Barbara Cichy, natomiast drzeworyty wykonał Aleksander Rojna, syn założyciela muzeum.

Samo muzeum mieści się w zabytkowym budynku dawnego zajazdu, należącego do tzw. podzamkowego zespołu dworskiego. Kompleks ten powstał z końcem XV wieku, po zburzeniu zamku przez Węgrów w 1474 roku. Mimo iż warownia ta została później odbudowana starostowie przenieśli swoją siedzibę do podnórza góry zamkowej. Dokładna topografia i szczegółowy jego opis podają inwentarze dóbr biskupich z XVII i XVIII wieku. Jak wynika z ich treści, ośrodek dworski stanowił osobny kompleks budynków obwiedziony tynem, z piętrową bramą mieszkalną. Do XX wieku zachowały się: dwór starostów, kordegarda, zajazd i piwnice karczmy. Karczma istniała jeszcze w latach 20-tych naszego stulecia i łączyła się bezpośrednio z budynkiem zajazdu. Był to obszerny, podpiwniczony budynek z wielką sklepioną sienią, przez którą wjeżdżało się końmi do stajni i powozowni. Zajazd stanowił część noclegową karczmy. Obecnie oprócz muzeum w budynku tym mieści się archiwum i stolarnia nadleśnictwa.

Muzeum znajduje się w Muszynie przy ul. Kity 26, tel. 140. Otwarte jest: środy, czwartki, piątki 9-12.30 i od 13.30 - 16, oraz w soboty i niedziele od 9 - 13.30. W poniedziałki i wtorki nieczynne. Najbliższy parking-Muszyna Rynek.

Barbara Rucka

